

Bildande av Serpralidens naturreservat i Arvidsjaur kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra Serpralidens naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 4).

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- Skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer.
- Naturliga störningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder får dock släckas.
- Hela området lämnas för fri utveckling.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är naturskogen med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet. Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Serpralidens naturreservat
Kommun:	Arvidsjaur
Lägesbeskrivning:	8 km väst om Moskosel
Area:	ca 375 ha
Fastigheter:	Malmesliden 1:96, Sveaskog
Natura 2000:	SE0820434 Piteälven
Sameby:	Östra Kikkejaure
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta, eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,

Datum
2024-02-12

Diarienummer
2712-2023
NVR ID
2060023

9. framföra motordrivna fordon utanför väg,
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älg torn,
13. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. bekämpning av främmande arter,
4. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis återställning efter flottledsrensning, utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
5. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål,
6. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner,
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

Datum
2024-02-12

Diarienummer
2712-2023
NVR ID
2060023

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av byggnader, stigar, leder, eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
3. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
4. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
5. plockning av bär och matsvamp,
6. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
7. användande av terrängskoter, t ex fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
8. röjning av sly, tillvaratagande av fallna träd och träd som riskerar att falla, samt uppförande av mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom en radie på 25 m runt byggnader.

Upplysningar

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ MB.

Redogörelse för ärendet

De höga naturvärdena inom Serpralidens naturreservat uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets huvudrapport 5339 samt i delrapporter med beskrivningar av områden. Serpraliden redovisas i delrapport 5473.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länsstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Områdena delades in i olika kategorier: 1. Naturreservat, 2. Ekoparker, 3. Större hänsynsområden, 4. Hanterande enligt Sveaskogs miljöpolicy och 3/4. Ej färdigutredda områden. Överenskommelsen redovisades i Naturvårdsverkets rapport 5498. Serpraliden klassades till största del som ett större hänsynsområde. Några mindre ytor klassades som kategori 4. Detta innebär att Serpraliden till största del har bevarats frivilligt men att skogsbruk har kunnat bedrivas i mindre delar av området.

Frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav. I Skogspropositionen 2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning 2022.

Ett utfall av Skogsutredningen och Skogspropositionen var regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som gavs till Naturvårdsverket. Ett resultat av regeringsuppdraget var att Naturvårdsverket och Sveaskog, i februari 2023, tecknade en överenskommelse om att skydda cirka 100 000 hektar fjällnaturskogar. Detta innebär bland annat att tidigare frivilligt avsatta naturskogar nu kommer få ett långsiktigt formellt skydd. Serpraliden som tidigare till största del avsatts som större hänsynsområde av Sveaskog ingår i denna överenskommelse och ska därför skyddas formellt i och med bildande av detta naturreservat.

Förfrågan om konsultation har skickats till Östra Kikkejaure sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Sametinget och har genomförts och avslutats i enighet.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Sveriges geologiska undersökningar (SGU) och Sametinget. Skogsstyrelsen ser positivt på bildande av naturreservatet. Försvarmakten har inte kommit in med något svar. SGU avstår från att yttra sig.

Sametinget har inkommit med ett yttrande och framför där vikten av att renskötsel och andra samiska näringar fortsatt kan bedrivas inom naturreservatet och att berörda

Datum
2024-02-12

Diarienummer
2712-2023
NVR ID
2060023

samebyar får inflytande i bildandet av naturreservatet. Sametinget menar även att bildande av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker. Renbetet får inte påverkas negativt och inte heller får framkomligheten hindras för renarna och rensköterna. Det är viktigt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning.

Sakägarna Sveaskog och Östra Kikkejaurs sameby har förelagts att yttra sig över förslaget till beslut. Båda har tagit del av förslaget, men ingen av dem har yttrat sig.

Förslaget till beslut har skickats för samråd till Arvidsjaurs kommun, men kommunen har inte yttrats sig över förslaget.

Samråd med Naturvårdsverket har genomförts, och myndigheten tillstyrker förslaget till beslut.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Motivering av beslut

Serpraliden utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området är ett väl sammanhållet granskogsområde med mycket höga naturvärden. Vissa delar av bestånden är ren urskog och andra delar är urskogsartade. I området finns källflöden och bäckar som rinner ner i Piteälvens Natura 2000-område. I nära anslutning, söder om Serpraliden, ligger Harrejaulidens- och Reivo naturreservat.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljökvalitetsmål, bland annat *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Beslutets förenlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och planer

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret och ska enligt 3 kap. 9 § 1 st. MB så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Länsstyrelsen har inte för avsikt att uppföra anläggningar eller några andra omfattande insatser för att främja friluftslivet, även om besökare välkomnas till området. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen. Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Beskrivning av området

Area: ca 376 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 324 ha, varav produktiv skog ca 237 ha

Våtmark ca 23 ha

Sjöar och vattendrag ca 0.2 ha

Övrig mark ca 29 ha

Serpraliden är beläget nio kilometer väster om Moskosel i Arvidsjaur kommun. Området utgörs av ett grandominerat bergsmassiv med bitvis branta sluttningar. Stora höjdskillnader kännetecknar området, där de lägsta delarna ligger omkring 450 m.ö.h och högsta toppen på Serpraliden är 645 m.ö.h. Jordarten är morän och vegetationen domineras av frisk ristyp med blåbär eller kråkbär samt en del blötare partier med lågortsvegetation. Några mindre våtmarker och små bäckar finns i området.

Skogen utgörs till största del av äldre urskogsartad granskog. I bestånden finns ett visst inslag av glasbjörk, en del grova sälgar samt enstaka aspar. Tallöverståndare återfinns över hela området och flertalet är äldre än 250 år och en del är över 350 år. Den något glesa och skiktade granskogen karaktäriseras på flera ställen av tämligen sena successionsstadier med intern beståndsdynamik och bitvis rikligt med mörka och ljusa

hänglavar som till exempel garnlav. Andra hotade arter som observerats i området är rosenticka, lunglav, gammelgranskål, knottrig blåslav, ullticka och ostticka.

I vissa delar av reservatet förekommer en del äldre spår av brand, mestadels i form av kolade högstubbar av tall samt i torrare lägen rotvältor. Rötade granlångor finns rikligt i området. Även vindfällan i olika nedbrytningsstadier, dimensioner och trädslag förekommer. Mängden stående död ved i form av torrträd och silverfurar är påtaglig. Påverkan från äldre tiders plockhuggningar varierar inom objektet, men är överlag låg. I de centrala delarna finns områden helt utan spår av tidigare avverkningar.

Området används året runt av Östra Kikkejaure sameby.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt Bilaga 3. Tid för överklagande räknas från den dag beslutet kungörs i ortstidning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

Beslutande

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Lotta Finstorp efter föredragning av naturskyddshandläggare Åsa Hedlund. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även chefen för naturskyddsenheten Per-Anders Jonsson samt jurist Helena Lundström.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-2712-2023

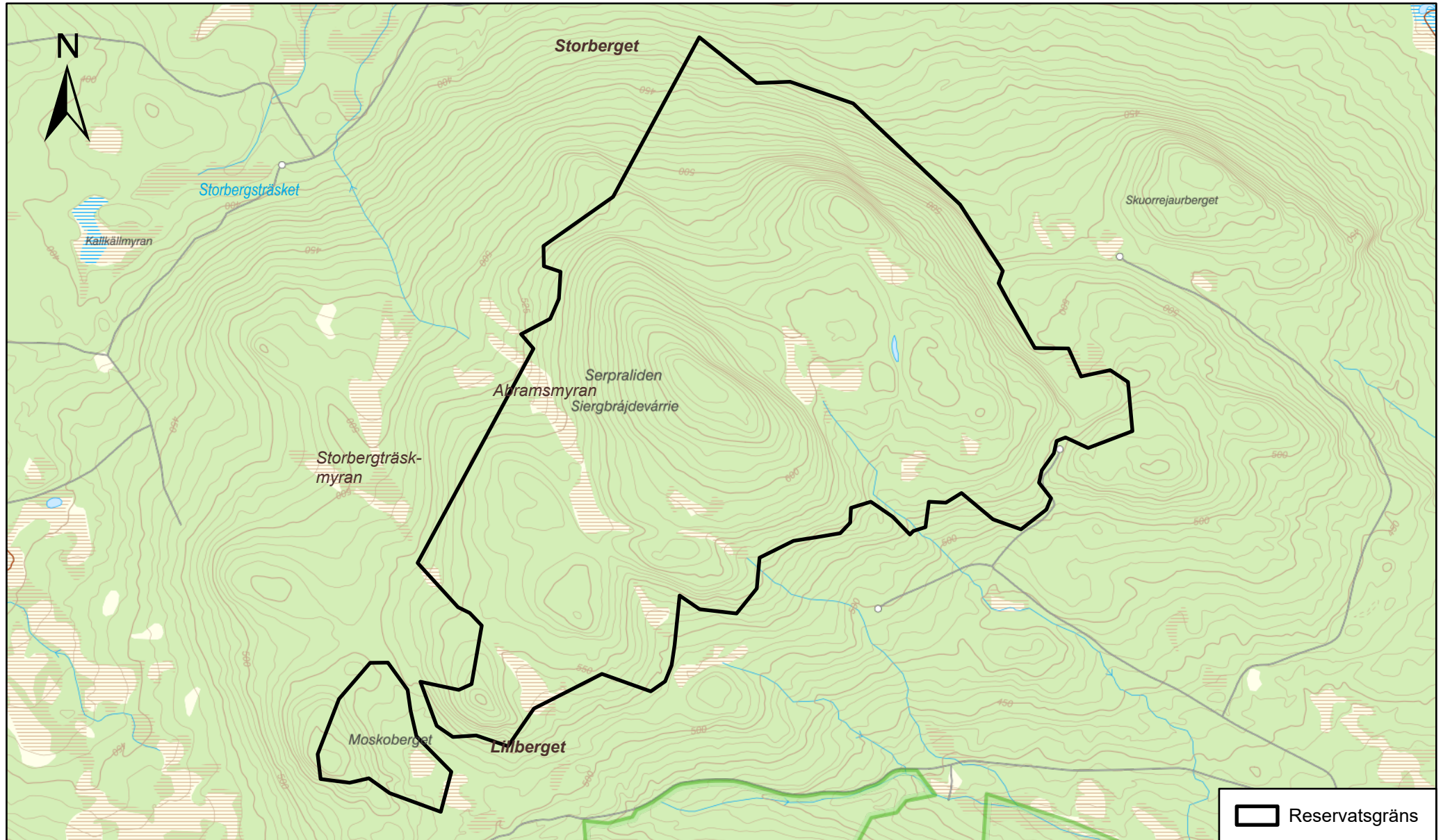
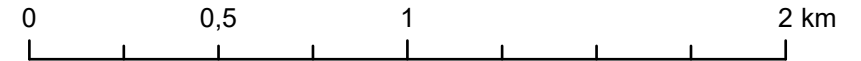
NVR ID 2060023

Bilaga 1

Serpralidens naturreservat

Areal: ca 375 ha

Skala: 1:20 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-2712-2023

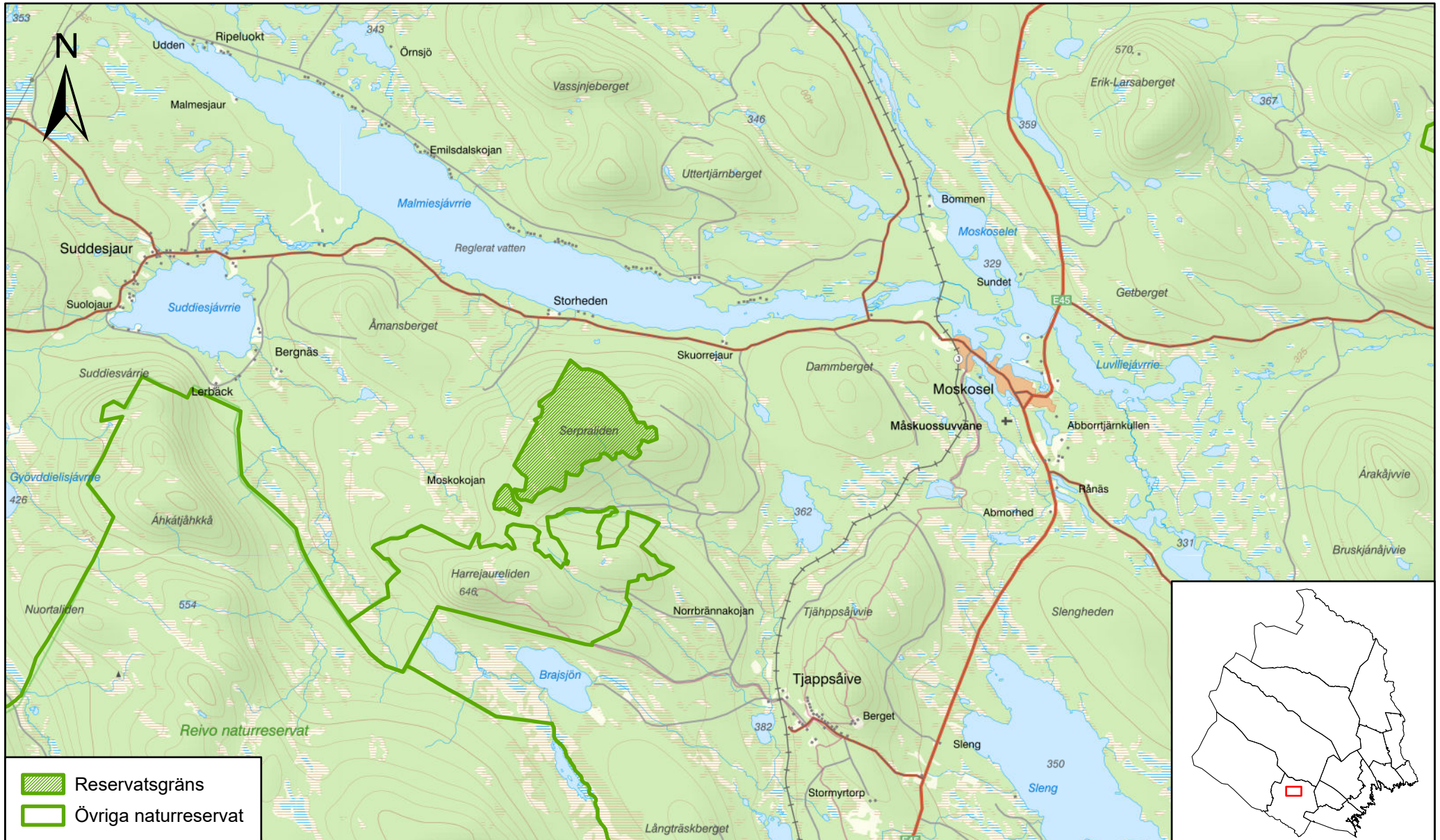
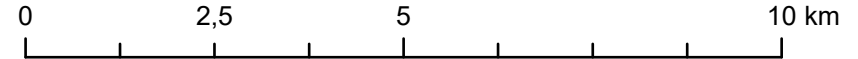
NVR ID 2060023

Bilaga 2

Serpralidens naturreservat

Arvidsjaur kommun

Skala: 1:100 000

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienumret för detta ärende. Numret finns uppe till höger på första sidan.